

Małgorzata Stanula
Uniwersytet Jagielloński
Kraków

Polskie normy w zakresie opisu bibliograficznego dokumentów

Artykuł podzielono na dwie części. W pierwszej dokonano przeglądu aktualnie obowiązujących Polskich Norm opisu bibliograficznego dokumentów (stan z pierwszej połowy 1999 roku). W części drugiej podano podstawowe zasady stosowane w opisie bibliograficznym książek i terminologię odnoszącą się do poszczególnych elementów opisu i budowy samej książki, w oparciu o odpowiednie normy.

Cz. 1. Normy opisu bibliograficznego dokumentów

Problematyka normalizacji bibliograficznej nabrała w Polsce ożywienia w związku z automatyzacją opracowywania zbiorów w bibliotekach, jak również nowym typem dokumentów w zbiorach - dokumentów w postaci elektronicznej. O podjęciu takich prac normalizacyjnych, będących odpowiedzią na bieżące potrzeby, poinformowano już podczas ogólnopolskiego seminarium w Gdańsku w 1996 roku¹. Zmiany dotyczą m.in. katalogowania książek i wydawnictw ciągłych, formułowania i wyboru haseł opisu bibliograficznego, nowelizacji normy dotyczącej szeregowania, opracowania normy opisu bibliograficznego dokumentów elektronicznych. Wymienione aspekty normalizacji bibliograficznej bądź to już doczekały się

¹ *Normalizacja biblioteczno-bibliograficzna w aspekcie automatyzacji bibliotek: problemy i perspektywy*, red. Jadwiga Chruścińska, Mirosława Majewska, Warszawa Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy 1997.

finalizacji w postaci wydanych norm i mogą być stosowane przy katalogowaniu, bądź znajdują się jeszcze w wersji roboczej.

Miejmy nadzieję, że już w najbliższym czasie nastąpi zatwierdzenie, oczekiwanej przede wszystkim w środowisku bibliotekarzy pracujących w bibliotekach zautomatyzowanych, normy katalogowania dokumentów elektronicznych², a także oczekiwanej przez naukowców i studentów normy określającej zasady sporządzania przypisów bibliograficznych dotyczących elektronicznych zasobów³.

Opis bibliograficzny książek i czasopism w postaci publikacji drukowanych został już zaktualizowany odpowiednimi normami. Norma PN-N-01152-1/A1:1997. *Opis bibliograficzny. Książki (Zmiana A1)* zmienia w kilku miejscach (w strefie wydania, strefie adresu wydawniczego i w strefie serii) zasady określone normą PN-N-01152-1:1982. *Opis bibliograficzny. Książki*. Przedmiotem tej normy jest opis bibliograficzny książek opublikowanych wyłącznie po 1800 roku. Nadal można posługiwać się przy opisie książek opracowanymi przez Marię Lenartowicz *Przepisami katalogowania książek. Cz. 1, Opis bibliograficzny*, Warszawa SBP 1983 (lub 1986), sięgając jednak do *Zmiany A1*, bądź korzystając z krótkiej instrukcji tejże samej autorki zamieszczonej w „Poradniku Bibliotekarza”⁴.

Zasady opisu bibliograficznego wydawnictw ciągłych określa norma PN-N-01152-2:1997. *Opis bibliograficzny. Wydawnictwa ciągłe*, stosowana już dużo wcześniej (od 1995

² Skrótowy materiał oparty na projekcie normy Pr-PN-N-01152-1? *Opis bibliograficzny. Dokumenty elektroniczne*, opracowany przez Panią Krystynę Sanetrę, prezentowany jest na stronach WWW pod adresem <http://www.bj.uj.edu.pl/indexp.html>.

³ Norma PrPN-ISO 690-2. *Informacja i dokumentacja. Przypisy bibliograficzne. Dokumenty elektroniczne i ich części* jest tłumaczeniem angielskiej wersji normy międzynarodowej ISO 690-2:1997 *Information and documentation - Bibliographic references - Part 2: Electronic documents and parts thereof*.

Przy opracowywaniu przypisów bibliograficznych dotyczących tradycyjnych dokumentów nadal obowiązuje norma z 1979 roku PN-N-01222. 7:1979. *Kompozycja wydawnicza książki. Bibliografia załącznikowa*.

⁴ M. Lenartowicz, *Zmiany w opisie bibliograficznym książek*, „Poradnik Bibliotekarza” 1998 nr 2 s. 11-12.

roku) w *Bibliografii Zawartości Czasopism*. Interpretacji tej normy dokonała w dwóch publikacjach Maria Janowska: *Opis bibliograficzny wydawnictw ciągłych : (interpretacja postanowień PN-N-01152-02)*, Warszawa BN 1996, a także *Opis bibliograficzny artykułów : (interpretacja postanowień PN-N-01152-02)*, Warszawa BN 1997.

Z innych części normy opisu bibliograficznego dokumentów ukazały się do tej pory:

PN-N-01152-3:1987. *Opis bibliograficzny. Dokumenty normalizacyjne*

PN-N-01152-6:1983. *Opis bibliograficzny. Druki muzyczne*

PN-N-01152-7:1985. *Opis bibliograficzny. Dokumenty dźwiękowe*

PN-N-01152-8:1994. *Opis bibliograficzny. Stare druki*

PN-N-01152-10:1991. *Opis bibliograficzny. Dokumenty techniczno-handlowe*

PN-N-01152-12:1994. *Opis bibliograficzny. Filmy.*

Przy sporządzaniu opisów bibliograficznych nie należy zapominać o stosowaniu szeregu innych norm. Sposób dokonywania skrótów w opisach określają normy:

PN-N-01158:1985. *Skróty wyrazów i wyrażeń w opisie bibliograficznym*

oraz PN-N-01178:1994. *Zasady skracania tytułów wydawnictw ciągłych.*

Zasady transliteracji na alfabet łaćniński alfabetów cyrylickich, greckiego, hebrajskiego i pisma jidisz podają następujące normy transliteracyjne:

PN-N-01201:1983. *Transliteracja alfabetów cyrylickich*

PN-N-01203:1972. *Transliteracja alfabetu greckiego*

PN-N-01211:1974. *Transliteracja alfabetu hebrajskiego*

PN-N-01212:1974. *Transliteracja alfabetu jidysz.*

Norma opisu bibliograficznego dokumentów nie uwzględnia zagadnień wyboru i formy haseł. Nie powstała druga część *Przepisów katalogowania książek* planowana jako opracowanie tego zagadnienia. Obecnie weszły już w życie normy:

PN-N-01228:1994. *Hasło opisu bibliograficznego. Forma nazw geograficznych,*

a także

PN-N-01229:1998. *Hasło opisu bibliograficznego. hasło osobowe*⁵.

Nadal nie została znowelizowana norma dotycząca szeregowania. Pozostaje więc szeregowanie haseł w katalogach, bibliografiach i indeksach według zasad ujętych w normie

PN-N-01223:1980. *Szeregowanie alfabetyczne*.

Na zakończenie tego przeglądu zasugerować wypada, aby każdy bibliotekarz na bieżąco śledził zmiany normalizacyjne i w miarę potrzeb uzupełniał swój warsztat pracy odpowiednimi normami. Dokonać tego można chociażby za pośrednictwem Punktów Informacji Normalizacyjnej autoryzowanych przez Polski Komitet Normalizacyjny, które nie tylko udzielają informacji normalizacyjnej z danej dziedziny, ale także prowadzą sprzedaż m.in. Polskich Norm⁶.

Cz. 2. Opis bibliograficzny i kompozycja wydawnicza książek

Ogólne zasady sporządzania opisów bibliograficznych i podstawową terminologię przedstawiono w oparciu o następujące pozycje:

1. PN-N-01152-0:1982. *Opis bibliograficzny. Postanowienia ogólne*
2. PN-N-01152-1:1982. *Opis bibliograficzny. Książki*
3. PN-N-01152-1/A1:1997. *Opis bibliograficzny. Książki (Zmiana A1)*
4. Maria Lenartowicz, *Przepisy katalogowania książek. Cz. 1, Opis bibliograficzny*. Warszawa Stow. Bibl. Pol. 1983
5. M. Lenartowicz, *Zmiany w opisie bibliograficznym książek*, "Poradnik Bibliotekarza" 1998 nr 2 s. 11-12.

⁵ Trwają obecnie prace nad normą hasła korporatywnego i tytułów ujednoliconych. Polecieć można pracę poświęconą tworzeniu kartotek haseł wzorcowych: Ewa Bagińska [i in.], *Zasady tworzenia kartotek wzorcowych haseł opisu bibliograficznego*, Warszawa 1995.

⁶ Adres w Krakowie: Instytut Technologii Nafty, 31-429 Kraków, ul. Łukasiewicza 1, tel. (0-12) 617-75-64, 617-75-65, fax (012) 617-75-95

6. PN-N-01224:1989. *Bibliotekarstwo i bibliografia. Opracowywanie zbiorów informacji o dokumentach. Terminologia*
7. PN-N-01227:992. *Bibliotekarstwo i bibliografia. Typologia dokumentów. Terminologia*
8. PN-ISO 2108:1997. *Informacja i dokumentacja. Międzynarodowy znormalizowany numer książki (ISBN)*⁷.

Norma PN-N-01222:1978 określa:

- części składowe i elementy książki
 - ich strukturę, formy i sposób rozmieszczenia
 -
1. PN-N-01222-0:1978. *Kompozycja wydawnicza książki. Postanowienia ogólne*
 2. PN-N-01222-1:1978. *Kompozycja wydawnicza książki. Karty tytułowe (Zmiany: PN-N-01222-1/A1:1997)*
 3. PN-N-01222-2:1978. *Kompozycja wydawnicza książki. Materiały wprowadzające*
 4. PN-N-01222-3:1978. *Kompozycja wydawnicza książki. Tekst główny*
 5. PN-N-01222-4:1978. *Kompozycja wydawnicza książki. Materiały uzupełniające tekst główny*
 6. PN-N-01222-5:1978. *Kompozycja wydawnicza książki. Materiały informacyjno-pomocnicze*
 7. PN-N-01222-6:1978. *Kompozycja wydawnicza książki. Indeksy*

⁷ Norma jest tłumaczeniem oficjalnej wersji językowej normy ISO 2108:1992 (E) Information and Documentation. International standard book numbering (ISBN) i jest wydana jako identyczna z wprowadzoną normą międzynarodową. Norma ma zastosowanie do książek i innych wydawnictw zwartych, które mogą obejmować: drukowane książki i broszury (w różnych oprawach lub postaciach fizycznych), publikacji na wielu nośnikach, w tym filmy, taśmy video i przeźrocza edukacyjne, książki na kasetach, oprogramowanie komputerowe, publikacje na nośnikach elektronicznych, publikacje w postaci mikrofilm, publikacje brajlowskie i mapy. Nie dotyczy wydawnictw ciągłych, nagrań muzycznych i druków muzycznych.

8. PN-N-01222-7:1979. *Kompozycja wydawnicza książki. Bibliografia załącznikowa*
9. PN-N-01222-8:1978. *Kompozycja wydawnicza książki. Okładka i obwoluta*

Dokument - utrwalony na nośniku materialnym wyraz myśli ludzkiej, przeznaczony do rozpowszechniania

Publikacja (dokument opublikowany) - dokument uwielokrotniony w celu jego rozpowszechniania

Książka - dokument graficzny, najczęściej piśmienniczy, opublikowany jako wydawnictwo zwarte; może mieć formę kodeksu o objętości powyżej 4 stronicy, skoroszytu, teki, harmonijki, zwoju

Wydawnictwo zwarte - wydawnictwo ukazujące się jako całość lub o przewidzianym z góry zakończeniu

Książka wielotomowa - wydawnictwo składające się z dwu lub więcej jednostek fizycznych, opublikowanych lub planowanych jako całość, połączonych wspólnym tytułem; poszczególne tomy mogą mieć odrębnych autorów, indywidualne tytuły i inne cechy własne

Seria - wydawnictwo ciągle składające się z wydawnictw zwartych lub ciągłych o indywidualnym tytule, połączonych wspólną nazwą serii, numerowanych w obrębie serii bądź nie, ukazujących się przeważnie w nieokreślonych odstępach czasu

Nadbitka - wydawnictwo zwarte powstałe przez wydrukowanie dokumentu niesamoistnego wydawniczo, ze składu wydawnictwa, którego ten dokument jest częścią

Odbitka - nadbitka uzupełniona kartą tytułową i/lub okładką, osobnym liczbowaniem stronicy oraz zazwyczaj własna

Broszura - książka o objętości do 48 stronicy

Druk ulotny - dokument graficzny o doraźnym i krótkotrwałym przeznaczeniu, o objętości do 4 stronicy

Stary druk - dokument graficzny opublikowany do 1800 roku włącznie

Wolumin - jednostka introligatorska utworzona poprzez oprawienie całości książki lub jej poszczególnych tomów

Reprint - dokument graficzny będący wierną reprodukcją egzemplarza wcześniejszego wydania dzieła, z reguły dodatkowo zaopatrzonego w nowe dane wydawnicze

Opis bibliograficzny - uporządkowany zespół danych o dokumencie, służących do jego identyfikacji, zazwyczaj przyjmowanych z opisywanego dokumentu w nie zmienionej postaci, a także informacji uzupełniających i interpretujących te dane.

Dana - najmniejsza jednostka informacji bibliograficznej reprezentująca określoną cechę dokumentu, mająca postać słowną, cyfrową lub literowo-cyfrową

Jednostka bibliograficzna - dokument stanowiący przedmiot opisu bibliograficznego

Jednostką opisu bibliograficznego w przypadku książki może być:

- książka jednotomowa
- książka wielotomowa (całość, jeden tom lub określona liczba tomów)
- niesamoistna wydawniczo część książki (odrębna praca, rozdział, ustęp)

Stopnie szczegółowości opisu (w zależności od przeznaczenia):

1. **pierwszy stopień** - obejmuje elementy obowiązkowe, niezbędne do identyfikacji książki lub opisywanej jej części, stosowany np. w wykazach nabytków (Tytuł właściwy / pierwsze oznaczenie odpowiedzialności. - Oznaczenie wydania. - Miejsce wydania, data wydania)
2. **drugi stopień** - obejmuje elementy obowiązkowe i zalecane, bliżej charakteryzujące książkę lub jej część, stosowany zwłaszcza w katalogach bibliotecznych (wzór poniżej)
3. **trzeci stopień** - obejmuje wszystkie elementy wyróżnione w normie (zob. p. 2 i 3 z wymienionych powyżej norm), stosowany w bibliografii narodowej

Strefa - wyodrębniona część struktury opisu bibliograficznego zawierająca grupę elementów powiązanych funkcjonalnie i/lub formalnie

Strefy opisu bibliograficznego:

1. Strefa tytułu i oznaczenia odpowiedzialności
2. Strefa wydania
3. Strefa specjalna
4. Strefa adresu wydawniczego
5. Strefa opisu fizycznego
6. Strefa serii
7. Strefa uwag
8. Strefa ISBN i sposobu uzyskania książki

Zawartość poszczególnych stref (elementy obowiązkowe na drugim stopniu szczegółowości opisu wyróżniono przez pogrubienie):

Ad. 1: Strefa tytułu i oznaczenia odpowiedzialności

Tytuł właściwy - tytuł uznany za główny tytuł książki jednotomowej lub wielotomowej

Określenie typu dokumentu - wskazanie kategorii dokumentu np. tekst, nuty, film, mapa

Tytuł równoległy - tytuł właściwy wyrażony w innym języku lub alfabecie

Dodatek do tytułu - wyraz lub wyrażenie uzupełniające tytuł (podtytuł, nadtytuł)

Pierwsze oznaczenie odpowiedzialności - nazwa(y) lub wyrażenie(a) określające osobę(y) i/lub ciało zbiorowe (autora, współtwórcę, instytucję sprawczą) odpowiedzialne za intelektualną i/lub artystyczną zawartość książki i wskazujące ich funkcje w powstaniu książki. Oznaczenie odpowiedzialności może dotyczyć określonego wydania książki, tomu książki, serii

Następne oznaczenie odpowiedzialności

Ad.2: Strefa wydania

Oznaczenie wydania - podajemy zawsze cyframi arabskimi, np. Wyd. 2 popr.

Oznaczenie odpowiedzialności dotyczące wydania

Ad. 4: Strefa adresu wydawniczego**Miejsce wydania****Nazwa wydawcy****Data wydania**

W przypadku gdy brak powyższych informacji, wykorzystujemy informacje o dystrybucji i copyright. Jeśli brak także tych danych, podajemy dane o druku.

Ad. 5: Strefa opisu fizycznego

Określenie formy książki i/lub objętość - nazwa fizycznej postaci książki np. skoroszyt, teka, zwój; objętość podajemy w stronicach, kartach lub łamach

Oznaczenie ilustracji

Format - oznaczenie wysokości książki (ewentualnie szerokości)

Oznaczenie dokumentu towarzyszącego - nazwa, ewentualnie także opis fizyczny dokumentu wydanego zwykle łącznie z książką i przeznaczonego do użytkowania z nią (mapa, dyskietki, CD-ROM)

Ad. 6: Strefa serii**Tytuł serii**

Oznaczenie odpowiedzialności dotyczące serii

ISSN serii**Numeracja w obrębie serii****Ad. 7: Strefa uwag**

- a. informacje o związkach bibliograficznych
 - tytuł oryginału w przekładach
 - podstawa reprodukcji, przedruku, odbitki, nadbitki
 - inne wydania danej pracy
- b. elementy nie wymienione w innych strefach lub ich odmienne formy
 - odmiany tytułu właściwego występujące poza stroną tytułową
 - wyjaśnienia tytułu, np. jego tłumaczenie na j. pol
 - nadtytuł
 - dodatki do tytułu spoza strony tytułowej
 - nazwa autora ustalona przez opisującego

- nazwa instytucji sprawczej
- odmienny rok wydania występujący poza stroną tytułową
- informacje o przynależności książki do wydawnictwa obejmującego książki połączone wspólną szatą graficzną
- c. informacje o źródle, z którego przejęto dany element, jeśli nie jest nim podstawowe źródło dla danej strefy opisu
- d. informacje dotyczące języka i zawartości książki
 - o bibliografii załącznikowej, streszczeniach w obcych językach, indeksach, tabelach
 - o zawartości

Ad. 8: Strefa ISBN i sposobu uzyskania książki

ISBN

Sposób uzyskania książki i/lub cena

WZÓR OPISU BIBLIOGRAFICZNEGO DLA KSIĄŻKI NA DRUGIM STOPNIU SZCZEGÓŁOWOŚCI

Opis książki jednotomowej na drugim stopniu szczegółowości

Tytuł właściwy : dodatek do tytułu / **pierwsze oznaczenie odpowiedzialności** ; każde następne oznaczenie odpowiedzialności. – **Oznaczenie wydania** / oznaczenie odpowiedzialności dotyczące wydania. – **Miejsce wydania** : nazwa wydawcy, **data wydania**. – Określenie formy książki i/lub objętość : oznaczenie ilustracji ; format + oznaczenie dokumentu towarzyszącego. – (Tytuł serii / oznaczenie odpowiedzialności dotyczące serii, ISSN serii ; numeracja w obrębie serii). – Uwagi. – ISBN.

Opis książki wielotomowej na drugim stopniu szczegółowości

Tytuł właściwy : dodatek do tytułu / **pierwsze oznaczenie odpowiedzialności** ; każde następne oznaczenie odpowiedzialności. **Oznaczenie tomu**, tytuł tomu : dodatek do tytułu tomu / pierwsze oznaczenie odpowiedzialności dotyczące tomu ; każde następne oznaczenie odpowiedzialności dotyczące tomu. **Oznaczenie następnego tomu**, – **Oznaczenie wydania** /

oznaczenie odpowiedzialności dotyczące wydania. – **Miejsce wydania** : nazwa wydawcy, **data wydania**. – Określenie formy książki i/lub objętość : oznaczenie ilustracji ; format + oznaczenie dokumentu towarzyszącego. – (Tytuł serii / oznaczenie odpowiedzialności dotyczące serii, ISSN serii ; numeracja w obrębie serii). – Uwagi. – ISBN.

Podstawowe źródła danych dla poszczególnych stref opisu i ich kolejność:

Strefa tytułu i oznaczenia odpowiedzialności - główna strona tytułowa lub jej substytut

Strefa wydania - główna strona tytułowa lub jej substytut, inne preliminaria, okładka oraz metryka książki

Strefa adresu wydawniczego - główna strona tytułowa lub jej substytut, inne preliminaria, okładka oraz metryka książki

Strefa opisu fizycznego - cała książka

Strefa serii - główna strona tytułowa lub jej substytut, inne preliminaria, okładka, metryka książki oraz grzbiet książki

Strefa uwag - jakiegokolwiek źródło

Strefa ISBN - jakiegokolwiek źródło

Uwaga: Dane przyjęte z innych źródeł niż podstawowe dla danej strefy należy ujmować w opisie w nawiasy kwadratowe

Znaki umowne, język, forma gramatyczna i ortografia, sprostowania, skróty:

- przed i po znaku umownym należy stosować odstęp
- kropki i przecinka nie należy poprzedzać odstępem, tylko po nich dajemy odstęp
- pierwszy wyraz każdej strefy zaczyna się dużą literą
- nawiasy kwadratowe w książce (z wyjątkiem użytych w formułach matematycznych i chemicznych itp.) należy zamieniać w opisie na okrągłe
- poszczególne elementy opisu należy przejmować w języku, w jakim występują w opisywanej książce
- elementy pisane alfabetami niełacińskimi należy albo przejmować w oryginalnej formie albo transliterować wg odpowiednich norm

- należy przejmować pisownię stosowaną w książce, dopuszcza się uwspółcześnianie pisowni
- błędnie napisane wyrazy, mylne informacje itp. występujące w książce należy przejmować do opisu. Odpowiednie sprostowania podaje się bezpośrednio po nich w nawiasach kwadratowych, poprzedzając skrótem i.e. lub "właśc.", bądź w strefie uwag
- zalecane jest stosowanie skrótów **wyrazów typowych** zgodnie z normą PN-N-01158:1985. *Skróty wyrazów i wyrażeń w opisie bibliograficznym*
- w opisach przeznaczonych do jednego zbioru (katalog, bibliografia) zaleca się konsekwentnie używać form łacińskich albo polskich.

Wybrane skróty:

i.e.	właśc.	właściwie
et al.	i in.	i inne(i)
etc.	i in.	i inne(i)
S.l.	B.m.	Bez miejsca
s.n.	b.w.	bez wydawcy
ca	ok.	około

W kompozycji wydawniczej książki wyróżnia się osiem części:

1. Karty tytułowe
2. Materiały wprowadzające
3. Tekst główny
4. Materiały uzupełniające tekst główny
5. Materiały informacyjno-pomocnicze
6. Indeksy
7. Bibliografia załącznikowa
8. Okładka i obwoluta

Ad 1: Karty tytułowe

Karta tytułowa - karta zawierająca podstawowe informacje o książce, umieszczona zwykle na jej początku; książka może mieć więcej niż jedną kartę tytułową

Główna strona tytułowa - stronica karty tytułowej zawierająca najpełniejsze informacje o książce, przede wszystkim jej tytuł właściwy

Substytut strony tytułowej - stronica, jej część lub inna część książki (okładka, obwoluta) zawierająca tytuł właściwy książki i w ten sposób zastępująca nieobecną główną stroną tytułową

Preliminaria - karty tytułowe lub substytut strony tytułowej oraz wszystkie karty ją poprzedzające

Elementy strony tytułowej:

- nazwy autorów i głównych współtwórców książki
- tytuł i podtytuł książki
- numer i tytuł indywidualny tomu wydawnictwa wielotomowego
- miejsce wydania
- data wydania
- nazwa wydawcy
- nazwa instytucji sprawczej
- oznaczenie wydania
- dane dotyczące serii

Autor - osoba lub ciało zbiorowe będące głównym twórcą intelektualnej i/lub artystycznej zawartości książki

Autor korporatywny - instytucja, stowarzyszenie, grupa osób (występująca pod oficjalną nazwą) odpowiedzialne za wydanie dotyczących ich dokumentów o charakterze administracyjnym

Wydawca - ciało zbiorowe lub osoba organizująca proces wydawniczo-produkcyjny dokumentu

Instytucja sprawcza - instytucja podejmująca inicjatywę wydania książki i/lub sprawująca nadzór merytoryczny nad wydaniem książki. Może pełnić funkcję wydawcy

Ciało zbiorowe - organizacja lub grupa osób występująca pod własną nazwą jednoznacznie ją identyfikującą: instytucja, stowarzyszenie, konferencja.

Dystrybutor - ciało zbiorowe lub osoba uprawniona do rozpowszechniania książki

Współtwórca - osoba lub ciało zbiorowe współdziałające przy opracowaniu książki (tłumacz, redaktor, ilustrator)

Strona redakcyjna - druga stronica karty tytułowej lub stronica znajdująca się na końcu książki, zawierająca o niej dodatkowe informacje, takie jak:

- nazwy autorów i współtwórców książki nie wymienionych na stronie tytułowej

- informacje o poprzednich wydaniach
- informacje o podstawie przekładu
- ISBN
- Copyright
- adnotacje o zatwierdzeniu lub zleceniu książki do bibliotek, szkół
- Printed in Poland (na książkach wydrukowanych w Polsce na zamówienie wydawcy zagranicznego)
- oznaczenie UKD (Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej)
- opis katalogowy
- data, oznaczenie wydania i nazwa instytucji sprawczej, jeśli nie było na stronie tytułowej
- metryka książki

Wydanie - zespół egzemplarzy książki mających identyczną treść i szatę graficzną, wydanych przez tego samego wydawcę w obrębie jednej inicjatywy wydawniczej

ISBN - International standard book numbering (Międzynarodowy znormalizowany numer książki). Składa się z dziesięciu cyfr, podzielonych na 4 grupy, oddzielone kreskami lub spacjami:

- identyfikator grupy (tj. narodowej, geograficznej, językowej lub innej właściwej grupy), przydzielany przez Międzynarodową Agencję ISBN, różni się długością w zależności od wielkości produkcji wydawniczej danej grupy
- identyfikator wydawcy lub producenta (różni się długością w zależności od wielkości produkcji wydawniczej danego wydawcy lub producenta)
- identyfikator tytułu
- znak kontrolny. ISBN nadany publikacji staje się jej trwałą cechą i nie można przenosić go na inny tytuł, nawet po wyczerpaniu całego nakładu. ISBN umieszcza się na odwrotnej stronie karty tytułowej, oraz u dołu zwartej strony okładki lub obwoluty.

Copyright - fakt zastrzeżenia praw autorskich

Metryka książki - zespół danych wydawniczych i techniczno-drukarskich dotyczących produkcji książki, umieszczony zwykle na stronie redakcyjnej, lub na końcu książki. Elementy metryki to:

- nazwa wydawcy
- miejsce i data wydania
- oznaczenie wydania
- data ukończenia druku

- nazwa i adres drukarni
- numer zamówienia

Ponadto: wysokość nakładu, objętość jednego egzemplarza w arkuszach wydawniczych i drukarskich, cenę katalogową jednego egzemplarza, oznaczenie gatunku, formatu i gramatury papieru. W książkach wydrukowanych w Polsce na zamówienie wydawcy zagranicznego zamiast metryki książki podana jest nazwa drukarni, umieszczona obok nadruku: Printed in Poland

Ad. 2: Materiały wprowadzające

Materiały wprowadzające - części składowe książki zawierające informacje o dziele i/lub autorze, charakteryzujące dzieło i/lub autora albo stanowiące wypowiedź autora związaną z dziełem. Należą do nich:

- przedmowy
- wstęp krytyczny
- posłowie
- życiorys autora
- nota wydawnicza
- podziękowanie autora
- dedykacja
- motto

przedmowa (wstęp) - informacje o dziele lub/i autorze, rozróżniamy przedmowę: autorską, honorową (napisaną przez osobę znaną, autorytet w danej dziedzinie), od wydawcy lub redaktora naukowego, od tłumacza, od wydawnictwa

wstęp krytyczny - rozprawa naukowa o wydanym dziele lub całokształcie prac autora dzieła

posłowie - rozprawa naukowa o wydanym dziele lub tekst zawierający informacje o dziele i/lub autorze, umieszczone po podstawowym zrębie dzieła

nota wydawnicza (edytorska) - informacje o problemach formalnych lub edytorskich związanych z opublikowaniem dzieła

Ad. 3: Tekst główny

Tekst główny - podstawowy zręb takiego dzieła, którego treść jest wyrażona opisem słownym. Tekst podzielony może być logicznie na: tomy, części, rozdziały i podrozdziały.

Ad. 4: Materiały uzupełniające tekst główny

Materiały uzupełniające tekst główny - części składowe książki, których treść jest niezbędna do zrozumienia poszczególnych fragmentów tekstu głównego, ułatwia ich zrozumienie lub też zawiera dodatkowe informacje dotyczące tych fragmentów. Są to:

- przypisy
- tablice słowno-liczbowe
- ilustracje
- aneksy
- bibliografia załącznikowa

Przypisy:

 rzeczowe - objaśniające i komentujące fragmenty tekstu głównego

 słownikowe - podające znaczenie terminów obcojęzycznych i staropolskich

 bibliograficzne - opisy dokumentów, z których pochodzą cytaty lub informacje zawarte w tekście

Ilustracje - reprodukcje dzieł plastycznych, fotografii artystycznych, fotografii dokumentacyjnych, rysunków technicznych, wykresów, diagramów, schematów, map i planów

Aneksy - opracowane jako samodzielny tekst, bądź dodane przez autora lub redakcję

Ad. 5: Materiały informacyjno-pomocnicze

Materiały informacyjno-pomocnicze - części składowe książki ułatwiające korzystanie z niej. Należą do nich:

- słowniki użytych terminów
- wykazy: skrótów, znaków graficznych i innych oznaczeń, tablic, ilustracji
- spisy treści
- obcojęzyczne streszczenia i wykazy
- paginacja
- żywa pagina

żywa pagina - w wydawnictwach popularno-naukowych i zbiorach dzieł (np. tytuł dzieł i rozdziałów w zbiorach jednego autora; w zbiorach dzieł wielu autorów: nazwiska autorów i tytuły dzieł)

Ad. 6: Indeksy

Indeksy (skorowidze) - jest to spis pomocniczy, kierujący za pomocą umownych wskaźników do odpowiednich miejsc (stron, paragrafów) książki. Wyróżniamy:

1. indeks nazw osobowych - w układzie alfabetycznym wykaz osób omawianych i wymienionych w książce
2. indeks nazw geograficznych - wykaz nazw miejscowości, obiektów geograficznych i grup etnicznych omawianych i wymienianych w książce, zestawionych w układzie alfabetycznym
3. indeks rzeczowy - wykaz tematów omawianych w książce w układzie alfabetycznym

Ad. 7: Bibliografia załącznikowa

Bibliografia załącznikowa - wykaz dokumentów cytowanych i/lub wykorzystanych przez autora dzieła bądź tylko związanych z tematem dzieła

Ad. 8: Okładka i obwoluta

Okładka i obwoluta - elementami niezbędnymi okładki i obwoluty są:

- nazwa autora/ów i/lub tytuł książki
- numer tomu wydawnictwa wielotomowego
- cena książki
- zalecany ISBN

Na **skrzydełkach** lub na 4 stronie okładki lub obwoluty zaleca się umieszczać:

- informacje o autorze
- informacje o dziele lub jego fragmenty

- informacje o treści innych tomów danego wydawnictwa wielotomowego
- informacje o innych dziełach wydanych w tej samej serii lub dotyczącej podobnej tematyki.